

حکایت برنامه ریزی و بودجه نویسی در ایران



علیرضا سلطانی
استاد دانشگاه و کارشناس اقتصاد
سیاسی بین الملل

برخلاف کشورهای ناظهور و پیشرو در عرصه برنامه ریزی و توسعه که برنامه ریزی توسعه‌ای مسئله محور، کیفی، دانش بنیان، تخصصی، بلندمدت، محیط زیست محور و برون گرا (با هدف بهره گیری از ظرفیت‌های بین المللی) دارند، نظام برنامه ریزی ایران کلی، کمی، عمومی، میان مدت (پنج ساله) درون گرا و بدون توجه به ملاحظات زیست محیطی و توانمندی های علمی تدوین می شود و همین عامل زمینه ناکامی برنامه های توسعه به ویژه سه برنامه اخیر شده است. در حالی که برنامه هفتم توسعه هنوز به تصویب نرسیده و به اعتبار دقیق تر به قانون تبدیل نشده است، بودجه سال ۱۴۰۳ که باید بر مبنای برنامه هفتم توسعه تدوین می شد و به عبارتی دیگر به اولین سند اجرایی برنامه پنج ساله هفتم تبدیل می شد، مراحل نهایی تصویب را می گذراند. سخنگوی شورای نگهبان اخیرا یکی از دلایل سه گانه رد مصوبه مجلس در خصوص بودجه سال ۱۴۰۳ را ارجاع چندباره نمایندگان مجلس در متن به قانون برنامه هفتم توسعه اعلام کرد: برنامه ای که هنوز به قانون تبدیل نشده است. نمایندگان مجلس نیز در راستای رفع این ایراد مهم شورای نگهبان، عبارت «سیاست های کلی برنامه هفتم» را جایگزین «قانون برنامه هفتم» برای جلب نظر شورای نگهبان کرده اند تا فعلا سند بودجه ۱۴۰۳ به تصویب برسد. در این باره ذکر چند نکته ضروری است:

۱- اینکه سازمان برنامه بودجه از یک سو و نمایندگان مجلس و مهم تر از آن کمیسیون های تخصصی مانند برنامه بودجه و تلفیق بودجه و نهادهایی مانند تطبیق قوانین از سوی دیگر به چنین امر مهمی توجه نکرده اند و در جای جای متن لایحه بودجه به لایحه ای که هنوز به تصویب نرسیده (برنامه هفتم توسعه)، ارجاع داده می شود، یک ایراد ظریف و در عین حال مهم است که نشان می دهد مهم ترین نهادهای سیاست گذار در کشور به اصول و ساز و کارهای تدوین و تصویب قوانین و مقررات واقف نیستند.

شاید به همین دلیل است که به طور خاص لایحه برنامه هفتم توسعه و همچنین لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ به طور رسمی و غیر رسمی در یک سال اخیر چند بار بیسن دولت و مجلس برای اصلاح و رعایت اصول و قواعد سیاست گذاری و قانون گذاری رد و پندل شده. این مسائل که عموما به مسائل شکل و بدیهی در فرایند تدوین و تصویب قوانین مربوط می شود، پیام خوبی برای جامعه و نظام اقتصادی کشور ندارد.

۲- اما این ماجرا واقعیت تلخ دیگری را حکایت می کند. ساختار برنامه ریزی توسعه ای در ایران در گذشته قرار دارد و این ساختار همچنان به تدوین برنامه های پنج ساله به شکل سنتی و از رده خارج وابسته است.

برخلاف کشورهای ناظهور و پیشرو در عرصه برنامه ریزی و توسعه که برنامه ریزی توسعه ای مسئله محور، کیفی، دانش بنیان، تخصصی، بلندمدت، محیط زیست محور و برون گرا (با هدف بهره گیری از ظرفیت های بین المللی) دارند، نظام برنامه ریزی ایران کلی، کمی، عمومی، میان مدت (پنج ساله) درون گرا و بدون توجه به ملاحظات زیست محیطی و توانمندی های علمی تدوین می شود و همین عامل زمینه ناکامی برنامه های توسعه به ویژه سه برنامه اخیر شده است.

۳- فارغ از این فرایند برنامه ریزی توسعه با فرض مفید بودن ساختار و روند فعلی نیز قابل بررسی و توجه است. دوره زمانی برنامه ششم توسعه ایران، اسفند ۱۴۰۰ به پایان رسید. طبق قاعده برنامه هفتم توسعه باید از فروردین ۱۴۰۱ به مرحله اجرا در می آمد. برای این کار لایحه برنامه هفتم می بایست تا آخر ارداد ۱۴۰۰ تصویب و به قانون تبدیل می شد تا قانون بودجه ۱۴۰۱ بر مبنای برنامه هفتم تدوین و به تصویب مجلس می رسید. اما نه تنها این اتفاق روی نداد، برنامه ششم برای این دو سال تمدید شد و عملا کشور برای دو سال متوالی بدون برنامه باقی ماند. به نظر می رسد این زمان با توجه به عدم تصویب نهایی برنامه هفتم و تبدیل آن به قانون در سال جاری، به سه سال تبدیل شده که امری بی سابقه ای در تاریخ برنامه ریزی در جهان باشد. لایحه برنامه هفتم تا آخری ۲۵ ساله اردیبهشت ۱۴۰۲ از سوی دولت به مجلس رفت که بلافاصله مجلس آن را به دولت به دلیل ناقص بودن و مغزول بودن برگرداند و بعد از دو ماه دولت مجددا این لایحه را با اصلاحاتی به مجلس فرستاد و مجلس با وجود در گیر بودن نمایندگان با انتخابات استفاده ماه، اواسط آذرماه آن را تصویب و برای نهایی شدن به شورای نگهبان ارسال کرد. شورای نگهبان نیز اواخر دی ماه این لایحه را برای رفع ایرادات آن به مجلس برگرداند. در ادامه در اولویت بودن بررسی و تصویب سند بودجه ۱۴۰۳ در مجلس، روند اصلاح و رفع ایرادات شورای نگهبان در مجلس به تأخیر افتاد و باعث شد که بررسی و تصویب بودجه ۱۴۰۳ بدون تصویب سند بالادستی آن یعنی برنامه هفتم انجام شود.

۴- این حکایت نشان از آن دارد که برنامه ریزی توسعه ای حتی به شکل ناقص و ناکارآمد آن هم در اولویت نظام تصمیم گیری و سیاست گذاری کشور نیست.

به عبارت دیگر توسعه، جریان عقب ماندگی های گذشته بر مدار برنامه و حرکت کشور بر مبنای نقشه راه مشخص، با وجود همه مشکلات و چالش های اقتصادی و معیشتی که جامعه با آن دست به گریبان است، به دغدغه و مسئله اصلی نظام تصمیم گیری کشور تبدیل نشده و وقت و توان نهادهای تصمیم گیر در این زمینه بیشتر متوجه مسائل سیاسی و غیر مهم است. این شرایط بدون تردید نه تنها زمینه تشدید شرایط ناسامان اقتصادی و معیشتی و دشوار شدن رفع ایرادها، چالش های اقتصادی، محیط زیستی، جمعیتی و ... می شود بلکه زمینه کاهش توانمندی و قدرت چانه زنی سیاسی و اقتصادی ایران در عرصه منطقه ای و بین المللی در سال های آینده خواهد شد.

دبیر کل حزب اراده ملت:

صدای موافق و مخالف باید وجود داشته باشد

سرویس سیاسی - دبیر کل حزب اراده ملت گفت: هشتاد درصد مجلس یازدهم از یک لیست و جناح پا به بهارستان گذاشتند. احمد حکیمی پور دبیر کل حزب اراده ملت درباره عملکرد مجلس یازدهم گفت: مجلس یازدهم ضعف های زیادی داشت و انتقادات بسیاری به آن وارد است که یکی از آن ها یک دست بودن همه کرسی ها بود. او گفت: بالای هشتاد درصد مجلس از یک لیست و جناح پا به بهارستان گذاشتند و به نظر می رسد که این آقایان بیشتر و عده های خود را عملی نکردند. صدای موافق و مخالف باید وجود داشته باشد تا پویایی ایجاد شود و به نظر می رسد مجلس یازدهم چندان بر مشکلات مردم تمرکز نکرد و بیشتر درگیر تحکیم و دو عوهای اردون جناحی بود.

حکیمی پور تاکید کرد: امیدوارم مردم با صندوق های رای قهر نکنند و آنچه که به صلاح کشور است را انجام دهند. یکی از معایب حال حاضر این است که کشنگران سیاسی تبدیل به تماشاچی شده اند، چرا که بزرگترین چشواره احزاب انتخابات است و بسیاری از آنان در صحنه انتخابات خالی است و لذا امیدواریم انتخابات در کشور رقابتی تر شود.

مجلس به یک کارخانه تولید قانون تبدیل شده است

الان ۴ چالش کلیدی بین عرصه، اجرا و قانون گذاری وجود دارد. یکی از این چالش ها، تفکیک بین قانون و آیین نامه است. ما مرزی بین قانون و آیین نامه نداریم. گاهی به بهانه قانون وارد آیین نامه نوشتن و جزئیات می شویم و گاهی هم به بهانه آیین نامه نوشتن در اصل قانون گذاری می کنیم.



حدود صلاحیت نمایندگان است و برای اصلاح لوائح بودجه سلانه مشخص نیست، زیر آگاهی برخی لوائح بودجه دچار گرگونی های اساسی می شود و شاهدیم چالش جدی بین قانونگذار و مجری وجود دارد.

قانون گذاری هستیم؛ بنابراین، باید بتوانیم برای این فهم مشترک و انسجام در حکمرانی، چالش های بین قانونگذار و اجرا را برطرف کنیم. این کارشناس حوزه قانون نویسی و قانون گذاری در مورد چالش های پیش روی گفت: الان چهار چالش کلیدی بین عرصه، اجرا و قانون گذاری وجود دارد: یکی از این چالش ها، تفکیک بین قانون و آیین نامه است. ما مرزی بین قانون و آیین نامه نداریم. گاهی به بهانه قانون وارد آیین نامه نوشتن و جزئیات می شویم و گاهی هم به بهانه آیین نامه نوشتن در اصل قانون گذاری می کنیم که در اینجا لازم است، مقامات صالح برای قانون گذاری این ها صلاحیت ها را تفکیک کنیم. نکته دوم حدود صلاحیت محلی برای اصلاح لوائح دولت است. گاهی می بینیم که بهانه اصلاح لایحه دولت به کلی دگرگون می شود.

وی با طرح این سوال که «حدود صلاحیت نمایندگان و مجلس برای اصلاح لوائح دولت تا کجاست؟» گفت: حدود صلاحیت نمایندگان است و برای اصلاح لوائح بودجه سلانه مشخص نیست، زیرا گاهی برخی لوائح بودجه دچار گرگونی های اساسی می شود و شاهدیم چالش جدی بین قانونگذار و مجری وجود دارد. چالش بعدی انحلال یا ادغام با تاسیس سازمان های حکومتی است. ما در همه این ۴۵ سال، همواره شاهد هستیم که ساختار و وزارتخانه ها و سازمان های نهادی ما دچار تغییر می شود و هنوز تثبیت نشده است؛ مثلا یک دولت تعداد وزارتخانه ها را به ۱۷ عدد می رساند و دولت بعدی آن را تغییر می دهد.

مصطفی معین:

سیاستمداران در پایین ترین سطح اعتماد عمومی قرار دارند

از نظر میزان اعتماد به اصناف و اقسشار مختلف، پزشکان، استادان و معلمان در راس هستند و سیاستمداران در پایین ترین سطح اعتماد عمومی قرار دارند.

مصطفی معین برگزار می کرد. در فرآیند ۱۲ ساله این همایش ها دانشمندی که به مسئله مهم و دردم تنیده «سلامت روان، امنیت و حقوق شهروندی- از توم تا واقعیت» در پنج میز گرد علمی با حضور استادان و پژوهشگران و صاحب نظران شاخص مسائل اجتماعی خواهد پرداخت.

این همایش سالانه توسط کرسی یونسکو در آموزش سلامت (اکنون توسط موسسه نیکوکاری دکتر مجتبی معین) و انجمن روانپزشکان ایران، با همکاری چندین انجمن علمی و نهاد مدنی برگزار می شود و به شیوع فرآیندها و باز عظیم بیماری روانی و نقش رسانه ها در کمک به کنترل و کاهش آنها با عنوان «همایش سلامت روان و رسانه» از سال ۱۳۸۹ تاکنون برگزار شده است. در فرآیند گذشته موضوعاتی چون انگ زدایی از اختلالات روانی، رسالت همگانی برای کنترل آنها، غفلت همگانی نسبت به اهمیت سلامت روان، سواد سلامت روان، مصرف بی رویه دارو، نقش رسانه ها در پیشگیری از اختلالات روانی در کودکان و نوجوانان، خشونت و سلامت روان، رابطه نابرابری و تبعیض و سلامت روان در میزگردهای مختلف بحث و تبادل نظر شده

نش مناسب جدید به تقویم رسمی کشور اضافه شد

سرویس سیاسی - رئیس جمهور و رئیس شورای عالی انقلاب فرهنگی ماده واحده «تعیین مناسبت های جدید برای درج در متن و ضمیمه تقویم رسمی کشور» را برای اجرا ابلاغ کرد. سید ابراهیم رئیسی ماده واحده «تعیین مناسبت های جدید برای درج در متن و ضمیمه تقویم رسمی کشور» که در هشتصد و نود و پنجمین جلسه شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسید را برای اجرا ابلاغ کرد. این ماده واحده، تعیین مناسبت های جدید، که بر اساس مصوبه جلسه ۴۵۸ شورای معین شورای عالی انقلاب فرهنگی و بنا به پیشنهاد شورای فرهنگ عمومی به تصویب رسیده است، به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و شورای فرهنگ عمومی

«گوروش کمپانی» ها و سقف کوتاه آرزوهای مردمی که در دل تمدن تاریخی ایران زندگی می کنند!



جعفر محمدی
فعال عرصه رسانه

مدیران جامعه باید کلاهشان را بالاتر بگذارند وقتی می بینند شرایط کسب درآمد و تأمین معیشت به حدی سخت شده است که مردم وقتی روزنه ای ولو دروغین می بینند، بدان امیدوار می شوند، درست مانند تشنه ای که به سراب امید می بندد تا بلکه در حد یک بار رفع تشنگی، آبی به گلویش خشکش برساند؛ حال آن که اگر آبی در بساط داشته باشد، به سمت هر سراپی نمی رود و «گوروش کمپانی ها» نمی توانند به مردمی که تشنه هستند، سراب بفرشند و در بروند. جالب است بدانید قریب به اتفاق مالباختگان گوروش کمپانی، دهک های کم برخوردار بوده اند و ثروتمندان، نوعا دم به تله اش ندادند.

سراب امید می بندد تا بلکه در حد یک بار رفع تشنگی، آبی به گلویش خشکش بار بفرشاند؛ حال آن که اگر آبی در بساط داشته باشد، به سمت هر سراپی نمی رود و «گوروش کمپانی ها» نمی توانند به مردمی که تشنه هستند، سراب بفرشند و در بروند. جالب است بدانید قریب به اتفاق مالباختگان گوروش کمپانی، دهک های کم برخوردار بوده اند و ثروتمندان، نوعا دم به تله اش ندادند.

مدیران جامعه باید کلاهشان را بالاتر بگذارند وقتی می بینند شرایط کسب درآمد و تأمین معیشت به حدی سخت شده است که مردم وقتی روزنه ای ولو دروغین می بینند، بدان امیدوار می شوند، درست مانند تشنه ای که به سراب امید می بندد تا بلکه در حد یک بار رفع تشنگی، آبی به گلویش خشکش برساند؛ حال آن که اگر آبی در بساط داشته باشد، به سمت هر سراپی نمی رود و «گوروش کمپانی ها» نمی توانند به مردمی که تشنه هستند، سراب بفرشند و در بروند. جالب است بدانید قریب به اتفاق مالباختگان گوروش کمپانی، دهک های کم برخوردار بوده اند و ثروتمندان، نوعا دم به تله اش ندادند.

مفصل اصلی ماجرای گوروش کمپانی و امثال آن، مدیران کشوری هستند که با عملکرد خود، سقف آرزوهای مردم شان را به سراب هایی در حد حقوق یک ماه یک کارمند معمولی، فرو کاسته اند. زیاده عرضی نیست!

واعظ آشتیانی:

نمایندگانی را باید انتخاب کنیم که «کارآمدی» داشته باشند



سرویس سیاسی - عضو حزب موفتله اسلامی با استقبال از پوش انتخاباتی خیرگزار می مهر، گفت: باید نمایندگان گانی را انتخاب کنیم که در حوزه ای که در گذشته مسئولیت داشتند، کارآمدی از خود نشان داده باشند.

«امیررضا واعظ آشتیانی» عضو حزب موفتله اسلامی با اشاره به اهمیت شایسته گزینی در مجلس دوازدهم و نحوه هدایت مردم به این مهم در انتخابات اظهار کرد: ما دو روزه از کاندیداهای می توانیم داشته باشیم، اول اینکه یک کاندیدا دارای چه مشخصه ای است و دوم آنکه این سوابق چقدر کارآمدی دارد؛ زیرا مدهای برای خودشان رزومه سازی می کنند و به عبارت دیگر، پست و عنوانی را در مقاطع مختلف اشغال کرده اند اما از کارآمدی در آن ها خبری نبوده است.

وی افزود: باید نمایندگان گانی را انتخاب کنیم که در حوزه ای که در گذشته مسئولیت داشتند، کارآمدی از خود نشان داده باشند و رضایت نسبی از عملکرد آن ها وجود داشته باشد. واعظ آشتیانی تصریح کرد: کاندیداهای باید از زیاده گویی پرهیز و از شعار به عمل رسیده باشند، زیرا صرف دادن شعار بدون عملکرد می یابد و در نتیجه در حوزه های مختلف اعم از سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور روبه رشد قرار می گیرد. فعال سیاسی اصولگرا تاکید کرد: در قلمرو اتفاقات خوب در کشور در گروی انتخاب افراد کارآمد است و باید از افراد پاندباز و قبیله گرا، دوری کرد. وی ادامه داد: مجلس شورای اسلامی باید به گونه ای باشد که حتی اگر برخی نیروهای دولت ناکارآمد باشند، نمایندگان بتوانند آن را به صراحت رد کنند و در نتیجه دولت در مسیر صحیح ریل گذاری قرار بگیرد؛ لازمه این امر آن است که از باند بازی و بی سوادی فاصله بگیریم.

وی افزود: در عین حال بیستی به سمت نمایندگانی برویم که تعهد به نظام، پیشرفت و دغدغه کارآمدی کشور را دارند و دل شان برای انقلاب اسلامی و مردم می تپد. در عین حال باید گفت ما نمایندگان مانند مدرس ها و محمد خیابانی ها می خواهیم؛ نمایندگان گانی که استکبارستیز باشند، استقلال کشور برای آن ها مهم باشد و در عین حال از بدی ها و کجی ها و رانت ها پرهیز کنند.

واعظ آشتیانی در ادامه با اشاره به پوش انتخاباتی خیرگزار می مهر تحت عنوان «ما مهر انتخاب کنیم» گفت: به خیرگزار می مهر به خاطر راندازی پوش برای انتخابات ۱۱ اسفند تریک می گویم زیرا کار پسندیده ای است. می توان از این پوش به عنوان طرح شفافیت اولی یاد کرد.

تذکر دیوان محاسبات به سازمان تامین اجتماعی برای عدم پرداخت مستقیم وجوه به ذینفع نهایی

سرویس سیاسی - دیوان محاسبات کشور به سازمان تامین اجتماعی به دلیل عدم استقرار حساب واحد با صدور درخواست وجه الکترونیکی و پرداخت مستقیم وجوه به ذینفع نهایی تذکر داد. به گزارش اداره کل روابط عمومی و امور بین الملل دیوان محاسبات کشور، این نهاد نظارتی بدلیل عدم اجرای بنده تبصره بیست قانون بودجه به سازمان تامین اجتماعی تذکر داد.

سازمان تامین اجتماعی مکلف است به منظور شفافیت و پایداری مالی صندوق بازنشستگی نسبت به استقرار حساب واحد با صدور درخواست وجه الکترونیکی و پرداخت مستقیم وجوه به ذینفع نهایی اقدام کند که با توجه به بررسی های بعمل آمده هیچگونه عملکردی در این خصوص توسط سازمان تامین اجتماعی انجام نشده است.

نصب و راه اندازی دوربینهای مدار بسته
پشتیبانی دور بینهای مدار بسته
رفع اشکال

تیام رایان کیش
اینترنت پرسرعت ...

۰۷۶۴۴۸۰۵ - ۰۷۶ و ۰۷۱۹۱۰۹۲۶۷۵

Tiyamnet
Tiyam.ir